

Onderwerp**Ontwerp Natuurbeheerplan Flevoland 2023****Kern mededeling:**

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om een Natuurbeheerplan vast te stellen. Gedeputeerde Staten hebben op 22 maart 2022 het ontwerp Natuurbeheerplan Flevoland 2023 vastgesteld en vrij gegeven voor inspraak. Het plan is vanaf 28 maart 2022 tot en met 9 mei 2022 voor een ieder digitaal te raadplegen in het digitale loket via <https://www.flevoland.nl/loket/ter-inzage>. Door Provinciale Staten te informeren op het moment dat het Natuurbeheerplan ter visie wordt gelegd wordt de mogelijkheid geboden om eventuele opmerkingen en suggesties aan Gedeputeerde Staten mee te geven.

Mededeling:

De provincie is verantwoordelijk voor de subsidiëring van het natuur- en landschapsbeheer. Dit gebeurt op basis van de Provinciale Subsidieverdeling Natuur en Landschapsbeheer 2016 (SVNL). In het Natuurbeheerplan beschrijft de provincie de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden. Het gaat over het beheer van natuurgebieden en landschapselementen en over agrarisch natuurbeheer inclusief groenblauwe diensten. Het ontwerp Natuurbeheerplan is op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van het vorige Natuurbeheerplan (2022). De volgende wijzigingen zijn doorgevoerd:

- De natuurbeheertypenkaart is geactualiseerd;
 - De terreinen van Natuurmonumenten zijn aangepast aan de actuele natuurbeheertypen.
 - De terreinen van Stichting Flevolandschap zijn aangepast aan de actuele natuurbeheertypen.
- De ambitiekaart is geactualiseerd;
 - De actuele ambities van Stichting Flevolandschap zijn op kaart gezet.
- De criteria, doelsoorten en zoekgebieden Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer zijn aangepast n.a.v. het vernieuwde stelsel onderdeel van het GLB-NSP met ingang van 2023. Wegens de grote hoeveelheid wijzigingen zijn deze te vinden in de bijlage.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Ontwerp Natuurbeheerplan Flevoland (deel Doelen & Criteria)	2927420	Ja
Wijzigingen in het Agrarisch Natuurbeheer nav GLB-NSP	2927423	Ja

Registratienummer

2927425

Datum

22 maart 2022

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid**Openbaar****Portefeuillehouder****Hofstra, H.J.****Ter kennisname aan PS en burgerleden**

PROVINCIE FLEVOLAND

Ontwerp Natuurbeheerplan Flevoland

Doelen & Criteria

Treedt in werking per 1 januari 2023

Flevoland: ruimte voor de toekomst

Inhoud

1.	Wat is het Natuurbeheerplan?	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Doel en status Natuurbeheerplan	3
1.2.1.	Beleidskader	3
1.2.2.	Waterdoelen	3
1.2.3.	Klimaatdoelen	3
1.2.4.	Begrenzing en beheerdoelen	3
1.3	Procedure vaststellen en wijzigen Natuurbeheerplan	4
1.4	Leeswijzer	4
2.	Subsidiestelsel Natuur en Landschap	5
2.1	De Index Natuur en Landschap	5
2.2	Kaarten	5
2.2.1	Kaart Natuurbeheertypen	5
2.2.2	Kaart Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	6
2.2.3	Kaarten zoekgebied Water en Klimaat	6
2.3	Monitoring	6
2.3.1	Natuur- en landschapsbeheer	6
2.3.2	Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	7
2.3.3	Categorie Water	7
2.3.4	Categorie Klimaat	7
3.	Doelen en criteria	8
3.1	Natuur- en landschapsbeheer	8
3.2	Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	8
3.2.1	Beschrijving van de leefgebieden	8
3.2.2	Selectie en begrenzing van de gebieden	9
3.2.3	Opstellen en beoordeling van de gebiedsaanvraag	10
3.3	Categorie Water	12
3.4	Categorie Klimaat	13
3.5	Beoordelingscriteria gebiedsaanvraag	13
4.	Subsidiemogelijkheden	14
4.1	Beheersubsidies	14
4.1.1	Natuur- en landschapsbeheer	14
4.1.2	Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	14
4.2	Kwaliteitsimpulssubsidies	14
4.2.1	Investeringsubsidie	14
4.2.2	Subsidie functieverandering	14
4.2.3	Niet-productieve investeringen in biodiversiteit, natuur en landschap en hydrologische maatregelen PAS	15
4.2.4	Regeling Specifieke Uitkering Programma Natuur	15
	Meer informatie	16

1. Wat is het Natuurbeheerplan?

1.1 Inleiding

Voor u ligt het ontwerp Natuurbeheerplan Flevoland. In dit plan beschrijft de provincie de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor het beheer van natuurgebieden, landschapselementen en voor agrarisch natuurbeheer inclusief groenblauwe diensten in de provincie. Het Natuurbeheerplan bestaat uit twee delen. In dit deel worden de doelen en criteria beschreven. Deel twee bestaat uit de elektronische kaarten te vinden op natuurbeheerplan.flevoland.nl.

Het Natuurbeheerplan is verankerd in het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Dit stelsel bestaat uit: de 'Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Flevoland' (SVNL) voor het beheer van natuur en landschap en de 'Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) voor investeringen in natuur en landschap (omvorming, inrichting en kwaliteitsontwikkeling). In deze verordening en regeling liggen de spelregels vast voor het aanvragen van subsidie. Het plan is geen statisch document. De provincie kan de inhoud van de plantekst en de kaarten, indien nodig, jaarlijks aanpassen.

1.2 Doel en status Natuurbeheerplan

1.2.1. Beleidskader

Het Natuurbeheerplan is een beleidskader om het Europese, rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid te realiseren. Het gaat daarbij om bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden waar agrarisch natuurbeheer plaats kan vinden en de Natura 2000-gebieden. Het Natuurbeheerplan beschrijft per (deel)gebied welke natuur- en landschapsdoelen worden nagestreefd. Het plan bevat de begrenzing van de natuurgebieden en agrarische natuurgebieden, met name toegespitst op de internationale biodiversiteitsdoelen en de internationale natuurgerichte agromilie-, water- en klimaatdoelen. Het plan is het beleidskader voor het provinciale natuurbeleid en ook voor de implementatie van artikel 65 van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid – Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP). Het plan is verankerd in de SVNL en SKNL en daarmee kaderstellend voor de SNL-subsidies.

1.2.2. Waterdoelen

In het Natuurpact en de overeenkomst met de Manifestpartijen zijn afspraken gemaakt om naast internationale soortendoelen ook internationale Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen op te nemen. Als waterschappen voor waterbeheerdiensten (Blauwe diensten) gebruik willen maken van EU-cofinanciering dan kan dit uitsluitend via gebiedsaanvragen van agrarische collectieven, het Natuurbeheerplan en de SVNL2016. De waterschappen geven daarvoor aan voor welke waterdoelen welke waterbeheerdiensten nodig zijn, inclusief randvoorwaarden en prioriteiten.

1.2.3. Klimaatdoelen

In het GLB-NSP is afgesproken om naast de internationale soortendoelen, KRW doelen ook klimaatdoelen op te nemen. Het kader hiervoor wordt gevormd door het Klimaatakkoord, de nationale klimaatadaptatiestrategie en de bossenstrategie. Er wordt ingezet op klimaatadaptatie en mitigatie, zoals bijvoorbeeld verminderen effecten extreme weersomstandigheden door water-, bodem- en teeltmanagement, reductie uitstoot broeikasgassen.

1.2.4. Begrenzing en beheerdoelen

De provincie bepaalt in het Natuurbeheerplan in welke gebieden natuurbeheerders en het agrarische collectief subsidie kunnen krijgen voor (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer en groenblauwe diensten. In het Natuurbeheerplan liggen de verschillende natuur- en landschapsbeheertypen van de Index Natuur en Landschap voor percelen en/of terreinen vast.

Het Natuurnetwerk Nederland is aangewezen, begrensd en beschermd in de Omgevingsverordening Flevoland. De actuele versie van het vastgestelde Natuurnetwerk Flevoland is in te zien op nnn.flevoland.nl.

Het Natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties of consequenties voor bestemmingsplannen en heeft dus geen invloed op eigendomsrechten of bestaande gebruiksmogelijkheden. Het Natuurbeheerplan bevat geen bindende regels of verplichtingen voor burgers. Ook kunnen er geen

rechten aan worden ontleend; opname van een terrein in het Natuurbeheerplan leidt niet vanzelfsprekend tot een positief besluit over subsidiëring van het beheer. Het zorgt er alleen voor dat beheerders van de natuurgebieden en gecertificeerde agrarische collectieven de mogelijkheid krijgen om subsidie aan te vragen voor het beheer van de door hun beheerde gronden. Toekenning van subsidie gebeurt op basis van een afzonderlijk te nemen openstellingsbesluit.

1.3 Procedure vaststellen en wijzigen Natuurbeheerplan

Het Natuurbeheerplan wordt vastgesteld en gewijzigd bij besluit van Gedeputeerde Staten. Op de vaststelling en wijziging van het plan is de in afdeling 3.4. van de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) geregelde procedure van toepassing. Gedeputeerde Staten stellen eerst het plan in ontwerp vast en leggen het daarna 6 weken ter inzage. Belanghebbenden kunnen in deze periode schriftelijk of mondeling hun zienswijze indienen. Na behandeling van de zienswijzen en het vooroverleg wordt het definitieve plan vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Daarna wordt het plan opnieuw 6 weken ter inzage gelegd.

Op basis van een actualisatieslag kunnen Gedeputeerde Staten besluiten tot een (beperkte) wijziging van het Natuurbeheerplan. Deze wijziging wordt minimaal vastgelegd in de elektronische kaarten. Wanneer een dergelijke wijziging slechts één of enkele belanghebbenden kent, kunnen Gedeputeerde Staten besluiten de ontwerp wijzigingen direct aan de betrokkenen toe te zenden, en hen daarmee in de gelegenheid te stellen een zienswijze kenbaar te maken. Deze werkwijze komt dan in de plaats van een algemene ter inzage legging. Tegen het besluit tot vaststelling van een wijziging is beroep mogelijk bij de rechtbank Midden-Nederland, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

1.4 Leeswijzer

In dit Natuurbeheerplan wordt achtereenvolgens beschreven:

Hoofdstuk 2: Subsidiestelsel Natuur en Landschap

Hoofdstuk 3: Doelen en criteria

Hoofdstuk 4: Subsidiemogelijkheden

2. Subsidiestelsel Natuur en Landschap

2.1 De Index Natuur en Landschap

De basis voor het Natuurbeheerplan vormt de Index Natuur en Landschap. Deze Index is een landelijk uniforme en sterk gestandaardiseerde 'natuurtaal' waarin de Nederlandse natuur- en landschapselementtypen worden vastgelegd. De Index is van belang voor de aanduiding van de natuur- en landschapsdoelen door de overheid en voor de monitoring en bevordert ook een goede afstemming tussen beheerders onderling en tussen beheerders en overheden.

De Index Natuur en Landschap bestaat uit de onderdelen natuur, agrarische natuur en landschapselementen. In de Index worden twee niveaus onderscheiden: de natuurtypen voor de sturing op landelijk niveau en de beheertypen voor de operationele aansturing van het beheer op regionaal en lokaal niveau. Voor de begrenzing in het natuurbeheerplan en de subsidieverlening wordt voor het natuurbeheer het niveau van de beheertypen gebruikt. Voor het agrarisch natuurbeheer kan ook het niveau van natuurtypen worden gebruikt. De natuurtypen zijn bedoeld als sturings- en verantwoordingsinstrument op landelijk niveau. Daarbij valt te denken aan afspraken en rapportages tussen rijk en provincies. De beheertypen zijn geschikt voor de aansturing van het beheer op interprovinciaal, provinciaal en lokaal niveau. Zij vormen de basis voor afspraken over doelen en middelen tussen provincie en beheerder.

- Er bestaan 17 natuurtypen. Binnen elk van de natuurtypen worden één of meerdere natuurbeheertypen onderscheiden.
- Voor landschap zijn er 4 landschapstypen.
- Voor het agrarisch natuurbeheer zijn er drie agrarische natuurtypen. Dit zijn open grasland, open akkerland, en dooradering. Binnen elk van de agrarische natuurtypen worden één of meerdere agrarische beheertypen onderscheiden.
- Er is een categorie Water en een categorie Klimaat met daaronder een aantal beheertypen voor agrarische gronden

In de Index Natuur en Landschap worden de natuurtypen, landschapstypen en agrarische natuurtypen en beheertypen beschreven.

De beschrijving van de agrarische natuur- en beheertypen is gebaseerd op het advies dat is opgesteld door Alterra met beschrijvingen van de vier agrarische natuurtypen/leefgebieden en de daaronder vallende agrarische beheertypen met kwalitatieve en kwantitatieve criteria. Deze criteria zijn zo verwoord dat ecologische effectiviteit bevordert wordt. Zie <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/agrarisch-natuurbeheer-anlb/>.

Voor meer informatie over de Index Natuur en Landschap zie onderdeel thema 'Index Natuur en Landschap' op www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap.

2.2 Kaarten

2.2.1 Kaart Natuurbeheertypen

Het Natuurbeheerplan Flevoland kent beheertypenkaarten voor natuur en landschap, natuurtypenkaarten voor agrarisch natuur en landschap, de doelenkaarten voor water en klimaat en een ambitiekaart voor natuur. Zij vormen met de beschrijving van de doelen de kern van het plan. De kaarten zijn te raadplegen op natuurbeheerplan.flevoland.nl

Voor het natuur- en landschapsbeheer geeft de beheertypenkaart alle bestaande natuur en landschap weer met de benamingen volgens de landelijk uniforme systematiek van de Index Natuur en Landschap. Met de beheertypenkaart stimuleert de provincie de instandhouding van de op die kaart aangegeven en begrensde beheertypen. Deze is opgesplitst in een Natuurbeheertypenkaart en een Landschapstypenkaart. Deze kaarten vormen ook de basis voor het verlenen van beheersubsidies op grond van de SVN. Voor een deel van de natuurgebieden bestaat een ambitie om het huidige gebruik of beheer te veranderen. Deze verandering is vastgelegd op de ambitiekaart. Aanvullend staan er op de kaart subsidiabele terreinen welke natuurterreinen in aanmerking

komen voor beheersubsidie. Op de kaart open natuurterreinen staan welke terreinen op basis van de SVNL kosteloos opengesteld moeten zijn voor publiek om in aanmerking te komen voor subsidie. Zowel de beheertypenkaart als de ambitiekaart zijn afgestemd op de beheerplannen die in het kader van Natura 2000 zijn of worden opgesteld.

In oktober 2013 is de provincie gestart met het programma Nieuwe Natuur. Binnen het programma Nieuwe Natuur hebben bewoners, ondernemers, terreinbeherende organisaties en ook gemeenten de gelegenheid gekregen om ideeën voor het creëren van nieuwe natuur in Flevoland aan te leveren. Uit alle ingediende ideeën zijn diverse projectvoorstellen voortgekomen, die op 9 verschillende locaties in Flevoland uitgevoerd zijn. Het natuurbeheer binnen deze projecten valt niet onder het Subsidiestelsel Natuur- en Landschap, maar deze projecten zijn wel in het Natuurbeheerplan opgenomen. De projectvoorstellen staan weergegeven op de detailkaarten van de ambitiekaarten. De projectvoorstellen die al richting de realisatiefase gaan, staan met concrete beheertypen op kaart. Het programma Nieuwe Natuur zit nu in een afrondende fase.

2.2.2 Kaart Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer onderscheiden de provincies de volgende drie leefgebieden: open grasland, open akkerland en dooradering. De leefgebieden zijn op kaart begrensd in het Natuurbeheerplan. Alleen binnen de begrenzing van de zoekgebieden is subsidie voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer mogelijk. Het agrarisch natuurbeheer rond Lelystad Airport zal rekening moeten houden met het Beperkingengebied vogelaantrekkende bestemmingen en grondgebruik uit het Luchthavenbesluit Lelystad. Gebiedsclusters worden beoordeeld op het effect op de vliegveiligheid. Er worden hier geen vogelsoorten aangetrokken met een versturende werking op het luchtverkeer.

Voor de leefgebieden zijn in dit Natuurbeheerplan subsidiecriteria meegegeven. Deze criteria beschrijven de minimale instapeisen voor een ecologisch effectieve subsidieaanvraag zoals het voorkomen van soorten, omvang van het gebied en draagvlak bij de leden van het agrarisch collectief.

2.2.3 Kaarten zoekgebied Water en Klimaat

Het zoekgebied voor de inzet van een groenblauwe dienst is ruim begrensd. Dit betekent dat het agrarisch collectief in de gebiedsaanvraag tot indikking van de gebieden moet komen. In hoofdstuk 3 is aangegeven welke criteria precies gelden om tot indikking van de zoekgebieden te komen.

2.3 Monitoring

In samenwerking met de beheerders heeft de provincie een provinciaal meerjarenprogramma monitoring opgesteld met als belangrijk onderdeel daarin de rapportagecyclus. Gegevens moeten namelijk beschikbaar en niet ouder dan 6 jaar of 12 jaar zijn op het moment dat wordt gerapporteerd. Op basis van dit meerjarenprogramma wordt jaarlijks de monitoring voor zowel natuur in de natuurgebieden als natuur in de agrarische gebieden uitgevoerd. Monitoring is een essentieel onderdeel van de beheercyclus. De uitvoering van het natuurbeleid en -beheer dient onderzocht te worden om te weten of de afgesproken doelen ook gehaald en zo nodig bijgesteld moeten worden. Behalve informatie over de gerealiseerde hectares en het daarvoor benodigde geld (output), is ook informatie nodig over de resultaten in termen van bijvoorbeeld aantallen dieren en planten (outcome).

2.3.1 Natuur- en landschapsbeheer

Voor de monitoring van het natuurbeheer is door de gezamenlijke provincies in overleg met de natuurbeheerders een methodiek vastgesteld, die is beschreven in de “Werkwijze Monitoring en Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS”, die te vinden is op het Portaal natuur en Landschap (www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap > thema ‘Monitoring en Natuurinformatie’). Hierin wordt per beheertype beschreven welke monitoring noodzakelijk is en hoe deze moet worden uitgevoerd. Op het Portaal Natuur en Landschap zijn ook bijlagen en achtergronddocumenten te downloaden. Gecertificeerde natuurbeheerders hebben het recht om de monitoring zelf uit te (laten) voeren en krijgen daarvoor een monitoringssubsidie gebaseerd op de monitoringstarieven zoals vastgesteld in het openstellingsbesluit. Voor de overige natuurbeheerders voert de provincie de monitoring uit. Monitoringsresultaten worden met beheerders besproken om te sturen op het natuurbeheer.

2.3.2 Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

In 2017 is er gestart met een landelijke monitoring agrarisch natuurbeheer. Deze systematiek kan op landelijk niveau uitspraken doen over de effectiviteit van agrarisch natuurbeheer.

In Flevoland wordt volgens de MAS-methode (Meetnet Agrarische Soorten) broedvogels geteld.

De MAS-telpunten zijn vaste punten willekeurig verspreid over het landschap. Er zijn extra telpunten neergelegd in de gebiedsclusters waar akker- of weidevogel- beheer plaatsvindt om de effectiviteit van het agrarisch natuurbeheer in Flevoland te kunnen evalueren.

2.3.3 Categorie Water

In categorie Water wordt ingezet op een bijdrage aan de waterkwaliteit van de KRW-watergangen en het verhogen van het waterbergend vermogen. Hiervoor is een bestaand monitoringsprogramma van waterschappen en provincies (kwaliteit en kwantiteit) via welke lijn de toestand en ontwikkeling van de betreffende parameters worden gemonitord. Dit betekent dat voor blauwe diensten niet een apart monitoringsprogramma ontwikkeld hoeft te worden.

2.3.4 Categorie Klimaat

Er is voor categorie klimaat van het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer nog geen specifieke beleidsmonitoring programma ontwikkeld. Dit onderdeel gaat per 2023 van start.

3. Doelen en criteria

In dit hoofdstuk worden de beleidsdoelen en criteria beschreven ten aanzien van onze natuur-, landschaps-, water- en klimaatdoelen. Hieraan zullen de subsidieaanvragen van natuurbeheerders en de gebiedsaanvragen van de agrarische collectieven worden getoetst.

3.1 Natuur- en landschapsbeheer

In Flevoland ligt het zwaartepunt in het natuurbeheer bij het in stand houden en verder ontwikkelen van het Flevolandse deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De belangrijkste natuurwaarden voor Flevoland zijn moerassen, open water en natte bosgebieden. Daarnaast streeft de provincie naar het behoud van karakteristieke en waardevolle landschapselementen binnen en buiten de natuurgebieden.

Waar mogelijk is het streven naar een ecosysteembenadering met grote eenheden en ruimte voor natuurlijke processen. De hoogste prioriteit wordt gegeven aan het behalen van de internationale doelen van de binnendijkse Natura 2000-gebieden.

Voor het natuurbeheer wordt gebruik gemaakt van de natuurbeheertypen beschreven in de Index natuur en landschap; www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap.

In deze index zijn de beschrijving, afbakening, subsidievoorwaarden, standaardkostprijs, monitoring en natuurkwaliteit per beheertype beschreven.

3.2 Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Het agrarisch natuurbeheer in Flevoland is voornamelijk gericht op het leefgebied open akkerland voor broedende akkervogels grauwe – en blauwe kiekendief, veldleeuwerik, gele kwikstaart en graspieper en overwinteraars die van de maatregelen profiteren (blauwe kiekendief, velduil, veldleeuwerik). Hiernaast is er beperkte ruimte voor maatregelen in het leefgebied open grasland om de soorten veldleeuwerik, gele kwikstaart, graspieper en kievit te ondersteunen. Vanaf 2023 komt er meer ruimte om de zomertortel, kneu, graspieper, kleine karekiet en de otter te ondersteunen doormiddel van het leefgebied dooradering.

3.2.1 Beschrijving van de leefgebieden

Leefgebied open akkerland

Het leefgebied open akkerland bestaat uit landschappen met overwegend bouwland waarin wordt voldaan aan de eisen die akkersoorten stellen. Bouwland bestaat uit akkers bebouwd met gewassen zoals granen, aardappels of suikerbieten. De akkers zijn doorsneden met bermen, sloten en meer of minder opgaande begroeiing.

Met akkervogels wordt bedoeld op soorten die zich (in zekere mate) hebben aangepast aan de dynamiek van de hedendaagse landbouw. Daarbij is niet alleen voedselbeschikbaarheid in de vorm van zaden, insecten en muizen noodzakelijk, maar ook dekking, slaappleatsen (zeker in winterperiode) en een gevarieerd bouwplan. Kenmerkende soorten van akkers zijn zowel soorten die broeden op deze akkers (zoals gele kwikstaart, veldleeuwerik en grauwe kiekendief) als soorten die tijdens de trek of overwintering afhankelijk zijn van niet geoogste granen en onkruidzaden (veldleeuwerik, vinken en gorzen). Akkers met veel granen en zaden zijn goed voor muizenpopulaties, die op hun beurt weer voedsel verschaffen voor roofvogels. Een soort als de kievit kent z'n zwaartepunt in het open grasland, maar komt ook relatief veel in open akkerland en de combinatie van de twee voor.

De belangrijkste ecologische eisen van akkersoorten zijn voldoende voedsel en rust- en broedgebieden in de zomer en voldoende voedsel en rustgebieden in de winter. Bepaalde soorten komen alleen in de zomer in akkerbouwgebieden voor (trekvoegels als de gele kwikstaart en grauwe kiekendief), andere soorten verblijven jaarrond in Nederland (patrijs, blauwe kiekendief, veldleeuwerik) en weer andere soorten zijn typische wintergasten in akkerbouwgebieden (gorzen, vinken)

Leefgebied open grasland

Het leefgebied open grasland bestaat uit open landschappen met overwegend grasland. Vaak is dit leefgebied doorsneden met een fijnmazig netwerk van lijnvormige wateren: sloten, weteringen en vaarten. Idealiter bestaat een kerngebied voor soorten van open grasland zowel uit natuur- als

agrarische gronden die in samenhang worden beheerd, gefaseerd in ruimte en tijd. Op de agrarische gronden die mede voor weidevogels worden beheerd, weegt de productiefunctie het zwaarst, maar vindt deze productie plaats binnen de voorwaarden die het behoud van biodiversiteit stelt. Het in Flevoland begrensde leefgebied open grasland kent een gedeelde functie van open gras- en akkerland.

Leefgebied dooradering

Het leefgebied dooradering bestaat uit lijnvormige elementen die een netwerk vormen van broed en foerageer gebied voor soorten die leven in het agrarisch landschap. Het bestaat uit een combinatie van ecologisch beheerde heggen, struwelen, akkerranden, ruigten en voedselveldjes. Deze elementen grenzen direct, of indirect met behulp van andere beheerde elementen, aan natuurgebieden uit het NNN relevant voor de doelsoorten. In Flevoland richt dooradering zich op een natuurlijker overgang tussen bos en akkerland, een habitat waar veel soorten behoefte aan

hebben maar wat nog nauwelijks voorkomt. Ook richt het zich op een versterking van het NNN. Niet alleen rond de bossen, maar ook rond de vaarten. Doelsoorten van dooradering in Flevoland zijn de zomertortel, de kneu, de graspieper, de kleine karekiet en de otter. Voor de zomertortel is het Flevolandse landschap een belangrijk leefgebied voor het voortbestaan van de soort in Nederland.

3.2.2 Selectie en begrenzing van de gebieden

Op de natuurtypenkaart agrarisch natuurbeheer is een keuze gemaakt voor de begrenzing van de leefgebieden. Om de gewenste ecologische effectiviteit te bereiken zijn criteria gehanteerd t.a.v. de aanwezigheid van doelsoorten, voldoende openheid en omvang. Het agrarisch collectief kan alleen voor deze begrensde gebieden een gebiedsaanvraag doen. In de overzichtstabel zijn de begrensde leefgebieden, beheertype en de soorten waarvoor dit gebied van belang is te vinden. In deze beschrijving worden de doelen aangeduid. Deze zijn voor het agrarisch collectief de basis voor de uitwerking van de gebiedsaanvraag.

Leefgebied	Beheertype	Doelsoorten
Open Akkerland	Open akker voor broedende akkervogels	Veldleeuwerik Gele kwikstaart (Graspieper) (Grauwe- en Blauwe kiekendief) (Veldduil)
Open Grasland	Weidevogelland met riet of opgaande begroeiing	Veldleeuwerik Gele kwikstaart (Graspieper) (Kievit)
Dooradering	Bomenrij en singel, Struweel en ruigte	Kneu Zomertortel
	Watergang	Graspieper Kleine karekiet (Otter)

Overzichtstabel van de leefgebieden, beheertypen en doelsoorten. In de tabel staan onder soorten primaire en secundaire soorten vermeld. Secundaire soorten staan tussen haakjes.

3.2.3 Opstellen en beoordeling van de gebiedsaanvraag

Het is aan het agrarisch collectief om binnen de begrensde leefgebieden maatregelen te kiezen met een hoge effectiviteit. Hiervoor worden instapeisen gesteld. De in deze paragraaf geschetste criteria geven aan welke kwaliteit de provincie nastreeft in de gebieden en zijn richtinggevend bij de uitwerking van de gebiedsaanvragen door het agrarisch collectief.

Criteria en eisen voor open akkerland

1. Aanwezigheid van de doelsoort
Instapeis: in het gebied komen de grauwe- of blauwe kiekendief en/of minimaal 20 broedparen van veldleeuwerik en gele kwikstaart per 100 ha voor.
Streefdoel: de komende 6 jaar de aantallen in standhouden of te laten groeien.
2. Een kerngebied van voldoende omvang en connectiviteit
Instapeis: akkerbouwgebied van tenminste 250 ha. Ligging aan (natuur) gebieden die belangrijk zijn voor de doelsoorten is een pre.
Streefdoel: akkerbouwgebied van gebied van 1000ha. Gebied is verbonden met een ander akkervogelkerngebied of grenst aan een natuur gebied dat belangrijk is voor de doelsoorten.
3. Gewasdiversiteit en gebruikswijze (creëren van foerageergebied en het optimaliseren van broed- en opgroeimogelijkheden)
Instapeis: totaal aan maatregelen (bijvoorbeeld: akkerranden, wintervoedsel-veldjes, vogelakkers, etc.) beslaat 5% van het akkerbouwgebied.
Maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de voedselsituatie worden gecombineerd met maatregelen ten behoeve van verbeteren nestsucces (individuele nestbescherming en/of aangepast maaibeheer). In de aangelegde akkerranden, wintervoedselveldjes, vogelakkers worden geen insecticiden gebruikt. Het kerngebied wordt gedomineerd door akkerbouw, met een klein aandeel grasland en mais.
Streefdoel: Totaal aan maatregelen (bijvoorbeeld: akkerranden, wintervoedsel-veldjes, vogelakkers, etc.) beslaat 10% van het akkerbouwgebied, waarbij de verhouding zomer-wintermaatregelen ongeveer 80:20 betreft. Minstens 10% van het oppervlak gaat onbewerkt de winter in (stoppel van aardappel, maïs of granen) of kent een vorm

van niet kerende grondbewerking, waarbij een groenbemester de winter overstaat (al dan niet oppervlakkig bewerkt). Minstens 10% van de verbouwde granen betreft zomergranen.

Criteria en eisen voor open grasland

1. Aanwezigheid van voldoende doelsoorten
Instapeis: Minimaal 30 broedparen van de soorten van de gele kwikstaart, graspieper, kievit en veldleeuwerik samen per 100 ha.
Streefdoel: de komende 6 jaar de aanallen in stand houden of te laten groeien.
2. Voldoende omvang en connectiviteit
Instapeis: minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is. Het gebied is zoveel mogelijk aaneengesloten en heeft een zo kort mogelijke buitengrens. Beheerde percelen liggen in samenhang met elkaar. Beheerde percelen liggen in samenhang met elkaar en er zijn geen geïsoleerde percelen met uitgesteld maaibeheer.
Streefdoel: minimaal 250 ha samenhangende oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is. Hierbinnen zijn geen voor weidevo-gelkuikens onoverkomelijke barrières aanwezig. Er is een buffer van 200 meter met een zeer hoge mate van openheid om het kerngebied aanwezig. Zware beheerpakketten liggen ongelisoleerd in het kern van het gebied.
3. Rustperiode tijdens broedseizoen en uitgestelde maaidatum
Instapeis: Tijdens het broedseizoen wordt een rustperiode gehanteerd, waarbij pas gemaaid wordt op het moment dat de (meeste) jongen vliegvlug zijn. Een richtlijn is 1 april tot 15 juni, maar de precieze periode kan verschillen tussen 'vroeg' en 'late' gebieden en tussen jaren. In dat deel van het gebied waarvoor geen pakketten met rustperiode zijn afgesloten vindt nestbescherming plaats en indien nodig ook op percelen met beheerpakketten voorafgaand aan of na afloop van de rustperiode. De nestbescherming bedraagt maximaal 20% van de maatregelen.
Streefdoel: rustperiode, eventueel met extensieve beweiding, tussen 1 april en 15 juli óf op het moment dat de jongen vliegvlug zijn. Maaien na 1 juli én/of op het moment dat de jongen vliegvlug zijn. De precieze periode kan verschillen tussen 'vroeg' en 'late' gebieden en tussen jaren.

In dat deel van het gebied waarvoor geen pakketten met rustperiode zijn afgesloten vindt nestbescherming plaats en indien nodig ook op percelen met beheerpakketten voorafgaand aan of na afloop van de rustperiode. De nestbescherming bedraagt maximaal 20% van de maatregelen.

Criteria en eisen voor dooradering

1. Aanwezigheid van doelsoorten

Instapeis: Het gebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de betreffende doelsoorten

2. Voldoende omvang en connectiviteit

Instapeis: Agrarische natuur van ten minste 1 ha aan beheerde elementen. Beheerde elementen liggen ononderbroken bijeen, direct grenzend aan het NNN. Langs bossen bestaan beheerde elementen uit beheertype Struweel en ruigte en/of Bomenrij en singel. Langs vaarten bestaan beheerde elementen

uit beheertype Watergang. Langs de vaarten kan enkel op kleine schaal struweel geplaatst worden. Hier bestaan maatregelen vooral uit ruigte en randen langs de vaart en oeverbeheer in aangrenzende sloten en tochten.

3. Creëren broedgebied met voldoende voedsel en rust

Instapeis: Struwelen bestaan uit inheemse struiken (bijvoorbeeld wegedoorn, hazelaar, vlier of schietwilg), en worden gefaseerd 20% gesnoeid zodat de heg elke 5 jaar volledig gesnoeid wordt. Struwelen en akkerranden worden niet bespoten met pesticiden en alleen lokaal wordt er gespoten tegen probleemkruiden. Geen beheer aan struwelen, ruigten en akkerranden vindt plaats tussen 1 april en 31 augustus.

Streefdoel: Geen gebruik van herbiciden en pesticiden rond 20 meter van opgaande elementen en niet in akkerranden.

Leefgebied	Beheertypen	Aanwezigheid doelsoorten	Omvang en eigenschappen gebied
Open Akkerland	Open akkerland voor broedende akkervogels	In het gebied komen de grauwe/ blauwe kiekendief en/of minimaal 20 broedparen van veldleeuwerik of gele kwikstaart per 100 ha voor.	Akkerbouwgebied van tenminste 250 ha. Het gebied is zoveel mogelijk aaneengesloten en heeft een zo kort mogelijke buitengrens. Óf het gebied functioneert als verbinding tussen grote natuurgebieden.
Open Grasland	Weidevogelland met riet en opgaande begroeiing	Minimaal 30 broedparen van de soorten gele kwikstaart, graspieper, kievit en veldleeuwerik samen per 100 ha.	Kerngebied van minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is. Het gebied is zoveel mogelijk aaneengesloten en heeft een zo kort mogelijke buitengrens. Beheerde percelen liggen in samenhang met elkaar en er zijn geen geïsoleerde percelen met uitgesteld maaibeheer.
Dooradering	Struweel en ruigte; Bomenrij en singel; Watergang	Het gebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de betreffende doelsoorten	Agrarische natuur van ten minste 1 ha aan beheerde elementen. Beheerde elementen liggen ononderbroken bijeen, direct grenzend aan het NNN. Langs bossen bestaan beheerde elementen uit beheertype Struweel en ruigte en/of Bomenrij en singel. Langs vaarten bestaan beheerde elementen uit beheertype Watergang.

Overzichtstabel criteria aanwezigheid doelsoorten en omvang gebied

3.3 Categorie Water

De waterdoelen moeten bijdragen aan de Kaderrichtlijn Water (waterkwaliteit) en de Nitraatrichtlijn. Binnen categorie water wordt in Flevoland ingezet op 2 beheerfuncties:

- Verbeteren waterkwaliteit
- Vernatten

Hierbinnen zijn de volgende vijf clusters voor groenblauwe diensten onderscheiden:

1. Toekomstbestendige duurzame waterlopen
2. Duurzaam peilbeheer
3. Groene zuivering
4. Duurzaam bodembeheer
5. Waterberging

Toekomstbestendige duurzame waterlopen

Door het aanleggen van bufferzones langs oppervlaktewater wordt de belasting van het oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten verminderd. Een aangepast beheer van de taluds beoogt in eerste instantie de afspoeling van nutriënten te verminderen. Hiertoe worden de taluds jaarlijks gemaaid en wordt het maaisel in de percelen in de omgeving verwerkt. Met dit laatste wordt tevens een positieve bijdragen geleverd aan de organische stofbalans van de bodem. Hierdoor wordt meer water in de bodem vastgehouden en ook dat draagt bij aan een verminderde uit- en afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten naar het oppervlaktewater. Een andere optie is compostering van het maaisel.

Op akkerbouwpercelen wordt een aangepast beheer van de slootkanten gecombineerd met een eenvoudige bufferzone als werkstrook. Deze bufferzone draagt tevens bij aan een vermindering van de afspoeling en drift (verwaaiing) naar het oppervlaktewater van gewasbeschermingsmiddelen.

Er wordt gestreefd naar de aanleg van bufferzones verspreid over Flevoland. Doorgaan met bestaande bufferzones, die al op de goede plekken liggen, heeft hierbij de voorkeur. De concept- gebieds-aanvraag voor het onderdeel blauwe diensten wordt door het agrarisch collectief opgesteld, in nauw overleg met provincie en waterschap. Criteria en eisen voor de bufferzones:

- Aansluitend aan oppervlaktewater (bij voorkeur langs watervoerende sloot);
- Bufferzones zijn minimaal 3 meter en maximaal 6 meter breed. Breder mag in verband met synergie agrarisch natuurbeheer, maar dit zal

niet door het waterschap worden vergoed;

- Daarnaast stelt het waterschap een aantal specifieke beheereisen voor de bufferzones:
 - Buiten het aanleggen en maaien van de rand en onderhoudswerkzaamheden aan watergangen mag er onder voorwaarden door de rand heen gereden worden.
 - Op de randen mag alleen een vastgesteld zaaimengsel worden gebruikt.
 - Op de randen mogen geen meststoffen (organische dan wel anorganische) en geen chemische gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast, behalve bij nader te noemen probleemkruiden.

Duurzaam bodembeheer

De opbouw en het behoud van een gezond bodemprofiel wordt mede bepaald door aanvoer en afbraak van organische stof. Bij het huidige agrarisch bodemgebruik staat dit onder druk, en dreigt de bodem te verschrallen als er geen extra organische stof wordt aangevoerd. Tegelijkertijd worden de effecten van klimaatverandering steeds vaker zichtbaar. Vaker en heftiger buien én langere perioden van droogte. Een gezonde bodem heeft een sponswerking, het kan water bergen in geval van piekbuien en bufferen voor tijden van droogte. Organische stof verhoogt het absorptievermogen van de bodem, waardoor er een geringere kans is op afspoeling.

Tevens vergroot organische stof het klei-humus complex, waardoor er minder kans is op uitspoeling van nutriënten. Een verhoging van het organische stofgehalte in de bodem heeft naast goede agrarische eigenschappen ook het voordeel dat het waterbergend vermogen hoger is. De bodem houdt regenwater langer vast en vormt een buffer voor het watersysteem waardoor piekbelasting afgevlakt wordt. Aanvoer van organische stof kan (deels of geheel) op duurzame wijze gebeuren door het achterlaten van plantenresten op het land, zoals stro of slootkantmaaisel, organische mest of compost. Een duurzaam en gezond bodemprofiel wordt geholpen door de organische kringloop lokaal te houden waarbij aanbieders en gebruikers van organische stof samenwerken.

Criteria voor het duurzaam bodembeheer zullen onder meer betrekking hebben tot de hoeveelheid organische stof in de bodem. De exacte criteria hiervoor worden in een later stadium uitgewerkt.

3.4 Categorie Klimaat

De categorie Klimaat is gericht op klimaatbeheer-maatregelen die CO₂-vastlegging, het verminderen van broeikasgassen en het vasthouden en afvoeren van water als doelstelling hebben. Deze doelstelling is opgesplitst in klimaatmitigatie en klimaat-adaptatie.

Criteria voor categorie klimaat worden in een later stadium uitgewerkt. Dit is afhankelijk van de nationale uitwerking van het GLB-NSP.

3.5 Beoordelingscriteria gebiedsaanvraag

De in deze paragraaf geschetste criteria worden door RVO en provincie gebruikt om de gebieds-aanvraag van het agrarisch collectief voor agrarisch natuurbeheer te toetsen op de Europese subsidie-vereisten. In een gebiedsaanvraag kunnen meerdere deelgebieden worden opgenomen.

De gebiedsaanvraag zal worden getoetst op:

- De kaart zoekgebied agrarisch natuurbeheer, - zoekgebied categorie water en - zoekgebied categorie klimaat.
- De criteria zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Leefgebied	Beheerfuncties
Open Akkerland	Optimaliseren voortplantingsmogelijkheden Creëren foerageergebied
Open Grasland	Optimaliseren foerageer-, en broed- en opgroeimogelijkheden Creëren nat biotoop
Dooradering	Optimaliseren foerageer-, en broed- en opgroeimogelijkheden
Categorie Water	Verbeteren chemische waterkwaliteit Verbeteren ecologische waterkwaliteit Water vasthouden
Categorie Klimaat	Vastleggen CO ₂ Reduceren broeikasgassen Vernatten Opvangen waterpieken en droogte Omgaan met verzilting

Overzichtstabel van leefgebieden en beheerfuncties

4. Subsidiemogelijkheden

De doelen uit het Natuurbeheerplan zullen door natuurbeheerders (natuurorganisaties, particuliere natuurbeheerders, agrarisch collectief) worden gerealiseerd. Voor het beheer en de uitvoering van maatregelen zijn er verschillende subsidiemogelijkheden. Binnen het SNL is subsidie mogelijk voor natuurbeheer, landschapsbeheer, agrarisch natuurbeheer en kwaliteitsimpulsen.

4.1 Beheersubsidies

Natuurbeheerders kunnen subsidie aanvragen voor een natuurbeheertype of landschapstype met een looptijd van zes jaar. Het agrarisch collectief kan een subsidie aanvragen voor natuurtype of water-, en klimaat doelen met een looptijd van zes jaar. Ieder jaar kan een (of meerdere) openstellingsbesluit gepubliceerd worden waarin de openstellingstermijn en subsidieplafonds bekend worden gemaakt.

4.1.1 Natuur- en landschapsbeheer

Beheersubsidie voor natuur- en landschapsbeheer is een vergoeding voor het beheer van een beheertype. Een beheertype beschrijft aan welke terreinkenmerken het terrein moet voldoen. Beheertypen mogen elkaar niet overlappen: op een oppervlakte kan één natuurbeheertype worden aangevraagd. Bij de subsidie voor natuurbeheer moet de beheerder zijn terrein openstellen. Het natuurterrein is opengesteld als het minimaal 358 dagen per jaar bereikbaar en gratis toegankelijk is. Op de kaarten van het natuurbeheerplan staat weergegeven welke natuurterreinen vrijgesteld zijn van de openstellingsverplichting. De algemene eisen die gesteld worden aan natuurbeheerders staan in de Verordening Natuur- en Landschapsbeheer Flevoland (SVNL).

4.1.2 Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Alleen het agrarisch collectief kan subsidie krijgen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Een agrarisch collectief is een gecertificeerd samenwerkingsverband van met name agrariërs voor het uitvoeren van agrarisch natuur- en landschapsbeheer en is eindbegunstigde van de subsidie. Voor het verkrijgen van subsidie is een samenhangende gebiedsaanvraag vereist. Dit is

een in nauwe afstemming met gebiedspartners tot stand gekomen, samenhangend ecologisch effectief en economisch efficiënt plan van een agrarisch collectief voor het uitvoeren van agrarisch natuur en landschapsbeheer in een bepaald gebied. De eisen die gesteld worden aan het agrarisch collectief en de gebiedsaanvraag staan in de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Flevoland (SVNL).

4.2 Kwaliteitsimpulssubsidies

De subsidie kwaliteitsimpuls is voor grondgebruikers die grond geschikt willen maken voor natuurbeheer en voor natuurbeheerders die de kwaliteit van de natuur verder willen ontwikkelen en verhogen. Voor een kwaliteitsimpuls zijn binnen het SNL twee subsidiemogelijkheden: investeringssubsidie en subsidie functieverandering. Algemene eisen die voor deze twee regelingen aan terreinbeheerders gesteld worden staan in de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls natuur en landschap Flevoland (SKNL). Deze twee regelingen zijn sinds de decentralisatie van het natuurbeleid in 2013 (nog) niet door de provincie opengesteld. In 2021 heeft er wel een openstelling plaatsgevonden in de gelijksoortige regeling ‘Niet-productieve investeringen in biodiversiteit, natuur & landschap en hydrologische maatregelen PAS’.

4.2.1 Investeringsubsidie

Dit is subsidie voor maatregelen die het gebied geschikt maken voor (agrarisch) natuurbeheer of voor een kwaliteitsverbetering van de natuur. Bij de kwaliteitsverbetering wordt de natuurkwaliteit van een bestaand natuurbeheertype verhoogd of wordt een bestaand natuurbeheertype omgezet naar een ander type. De subsidie draagt bij aan de realisatie van het beheertype dat op de ambitiekaart staat aangegeven.

4.2.2 Subsidie functieverandering

Dit is subsidie voor de waardedaling van de grond door het veranderen van landbouwgrond in bos of andere natuur. Het gebied waar het om gaat moet met een natuurbeheertype zijn opgenomen in het Natuurbeheerplan van de provincie.

4.2.3 Niet-productieve investeringen in biodiversiteit, natuur en landschap en hydrologische maatregelen PAS

De provincie heeft in 2021 eenmalig een kwaliteit-simpuls regeling opengesteld. Het doel van deze regeling was om de biodiversiteit en de natuur in het NatuurNetwerk Flevoland te versterken. De afgelopen jaren is gebleken dat de biodiversiteit en kwaliteit van de natuur in het Flevolandse NatuurNetwerk onder druk zijn komen te staan. De moerassen verlanden en de bossen zijn van onvoldoende kwaliteit om op lange termijn een robuust en weerbaar systeem te vormen. Door deze regeling worden er in de komende jaren meerdere kwaliteitsimpuls projecten uitgevoerd verdeeld over Flevoland. De projecten dragen bij aan de instandhouding van beheertypen op de beheertypenkaart.

4.2.4 Regeling Specifieke Uitkering Programma Natuur

Op grond van de Regeling Specifieke Uitkering Programma Natuur zijn door de minister financiële middelen aan de provincies beschikbaar gesteld voor natuurherstel. In 2021 zijn hiervoor projectvoorstellen ingediend bij het ministerie van LNV. De gehonoreerde projecten zullen uitgevoerd worden in de periode 2021 tot en met 2025. De projecten dragen bij aan de instandhouding van beheertypen zoals te zien op de beheertypenkaart. Deze projecten staan los van de projecten onder 4.2.3.

Meer informatie

Meer informatie over het (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer vindt u op: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/>. Dit portaal is de verzamelplaats van alle (beleids-) informatie over Natuur en Landschap in Nederland.

Colofon

Dit is een uitgave van:

Afdeling Strategie en Beleid
Provincie Flevoland
Visarenddreef 1
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Contact:

T 0320 – 265 265

E info@flevoland.nl

W www.flevoland.nl

2022

Wijzigingen in criteria, doelen en zoekgebieden voor het Agrarisch- Natuur en Landschapsbeheer

Met ingang van 2023 start een vernieuwd stelsel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) binnen het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid – Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP).

Hierbinnen wordt verbreed met klimaat adaptie- en mitigatie maatregelen. Ook komen er meer middelen naar doorlopende deel van het ANLb. Het is om in 2023 te kunnen starten met subsidiëring van het verbrede ANLb nodig het Ontwerp Natuurbeheerplan nu vast te stellen, voorlopend op de definitieve vaststelling van het GLB-NSP in juli 2022. In samenspraak met gebiedspartners (Flevolands Agrarisch Collectief, Kenniscentrum Akkervogels, Landschapsbeheer Flevoland) en vanuit de evaluatie van de afgelopen zes jaar ANLb zijn een aantal zaken aangepast in het Natuurbeheerplan 2023.

Het Agrarisch- natuur en landschapsbeheer gaat uit van vrijwillige deelname. Binnen de vastgestelde zoekgebieden en kaders is het aan het Flevolands Agrarisch Collectief (FAC) om verbintenissen met welwillende agrariërs aan te gaan. Deze zoekgebieden en kaders worden vastgesteld in het Natuurbeheerplan Flevoland.

Wijzigingen in het ontwerp Natuurbeheerplan Flevoland 2023 ten opzichte van Natuurbeheerplan Flevoland 2022 zijn als volgt:

Begrenzing van de zoekgebieden is gewijzigd;

- Zoekgebied leefgebied open akkerland is uitgebreid naar alle akkergebieden die hiervoor kansrijk zijn geacht door WENR, met uitzondering van;
 - o Terreinen in de Flevopolder ten noordwesten van A27 en A6 (stadsontwikkeling Almere en Lelystad)
 - o Terreinen rond Lelystad Airport
 - o Terreinen tussen Trekkersveld en Zeewolde (ontwikkelingen Zeewolde)
 - o Glastuinbouw gebieden bij Ens en Luttelgeest.

Bijna de gehele Flevo- en Noordoostpolder zijn door WENR kansrijk geacht voor leefgebied open akkerland. Wegens ontwikkelingen zijn er een aantal gebieden uitgesloten. In deze gebieden zijn natuurmaatregelen voor akkervogels minder effectief, wegens verstorende werking óf toekomstige omvorming naar andere doelen dan landbouw.

- Zoekgebied leefgebied open grasland is enkel begrensd in de Kop van de NOP.
 - o De begrenzing is hier oostwaarts uitgebreid om een verbinding met de graslanden in Friesland mogelijk te maken.
 - o Leefgebied open grasland is niet langer begrensd in het Rivierduingebied. Deelnemende agrariërs kunnen met dezelfde natuurmaatregelen die ze nu uitvoeren verder onder leefgebied open akkerland.

In tegenstelling tot maatregelen voor akkersoorten is Flevoland relatief weinig kansrijk voor maatregelen voor graslandsoorten zoals weidevogels. In het vigerende Natuurbeheerplan is het zoekgebied open grasland begrensd in de Kop van de NOP en het rivierduingebied. In het rivierduingebied is weinig animo voor grasland-natuur maatregelen en past de geringe omvang niet in de criteria gesteld in het Natuurbeheerplan. Er wordt hier gebruik gemaakt van zowel open akkerland als open grasland maatregelen. De deelnemende agrariërs voeren geen 'zware' beheerpakketten uit welke niet onder open akkerland gesubsidieerd kunnen worden. Deelnemende agrariërs in het rivierduingebied kunnen hierdoor verder onder de noemer open akkerland.

- Zoekgebied leefgebied dooradering is begrensd op alle landbouwpercelen binnen 500 meter van het Nederlands Natuur Netwerk (NNN).

In het nieuwe GLB-NSP gaan veel middelen beschikbaar te komen voor het vergroten van de groenblauwe dooradering van het landschap. Met dit vooruitzicht is het zoekgebied dooradering uitgebreid. Waar het NNN als basis van groene verbindingen geldt, kan leefgebied dooradering deze verbindingen versterken. Het gaat hierbij om agrarische natuurmaatregelen zowel langs de Flevolandse natuurgebieden als langs de vaarten.

De criteria aan omvang van clusters van maatregelen zijn gewijzigd;

- In het leefgebied open akkerland is de minimale omvang van een cluster aan maatregelen 250 hectare. Dit was afhankelijk van de ligging in Flevoland en doelsoort 250 of 500 hectare. Dit is nu overal in Flevoland gelijk.
- Omvang criterium voor leefgebied open grasland is met 100 hectare ongewijzigd.
- In het leefgebied dooradering is de minimale omvang aan maatregelen 1 hectare. Voorwaarde is hier dat maatregelen direct grenzen aan het NNN. Hiermee draagt het bij aan bestaand leefgebied voor de doelsoorten.

Doelsoorten van de leefgebieden zijn aangepast;

- In het leefgebied open akkerland zijn de doelsoorten voor het hele open akkerland hetzelfde. Deelgebieden met aparte doelsoorten zijn hiermee geschrapt. Doelsoorten zijn Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart, Graspieper, Grauwe- en Blauwe Kiekendief en Velduil. De twee laatstgenoemde zijn nieuw. Deze soorten zijn onderdeel van de lijst van nationale doelsoorten ANLb, profiteren van de genomen natuurmaatregelen en zijn veelzeggende soorten voor deelnemende agrariërs.
- In het leefgebied open grasland is de doelsoort Kneu vervangen door de Kievit. De Kneu heeft een ander soort maatregelen dan deze genomen in open grasland, en profiteert meer van leefgebied dooradering. De Kievit is een veelzeggende soort voor de deelnemende agrariërs. Andere doelsoorten zijn de Veldleeuwerik, Graspieper en Gele Kwikstaart.
- In het leefgebied dooradering is beheertype 'watergang' nieuw. Hiervoor zijn de Graspieper, Kleine Karekiet en Otter de doelsoorten. Beheertype Struweel en Ruigte is ongewijzigd met doelsoorten Zomertortel en Kneu. Beheertype Bomenrij en Singel is toegevoegd met deze zelfde doelsoorten.

Alle doelsoorten zijn onderdeel van de lijst met 68 nationale doelsoorten van het ANLb. Hierbinnen is het aan de provincies om relevante doelsoorten uit te kiezen.

Zoekgebied categorie Klimaat is toegevoegd en, net als categorie water, ruim begrensd. Hier wordt ingedikt op basis van criteria i.p.v. zoekgebied begrenzing. Criteria worden samen met het Waterschap Zuiderzeeland opgesteld. Wegens de vaststelling van het GLB-NSP in juli 2022 kunnen hier nu nog geen criteria voor worden opgesteld. De criteria worden verwerkt in het definitieve Natuurbeheerplan Flevoland 2023.